

Українська жіноча проза

**МАРІАННА
ГОНЧАРОВА
ДРАКОН
З ПЕРКАЛАБУ**

**ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2016**

Розділ перший

ВЕРЕТКА

Дорогий читачу, безцінний мій читачу.

Скажу вам все відразу і чесно, щоб не інтригувати і не заплутувати... Ця книжка — не детектив і не фантастика. Тим більш — не фентезі і не містичний трилер... Це, бачте, правда. Все тут написано, дорогий мій читачу, — абсолютна правда. Авжеж. Гори — правда. Дракон — правда. Мольфари — правда. Владка та її коротке стрімке життя — чиста правда. Моя особиста пряма участь майже у всьому описаному нижче — теж правда. А вигадка в тому, що волею своєї уяви я все це вирішила сплести в строкату веретку. Чи знаєте, що таке веретка? Гарне звучне слово, так. Це домоткана доріжка, такий килимок. Дбайливі гуцульські господині стелили її на підлогу, на лави, зараз уже веретками й дивани накривають, і крісла. Та куди завгодно зараз її стелять. Вона ніколи не виходила з моди, оскільки завжди була поза модою. І ось я зіткала таку довгу цупку веретку з різнокольорового яскравого барвистого пряди-

ва — одна смужка веселкова, друга — густо-чорна, журлива, далі — смужки інакші, поступово перетікають з одного кольору в інший, потім знову пронизуваті барви — червона скажена, біла ніжна боязка — і знову безрадісна чорна... Словом, все як у житті, як дні і роки нашого перебування в цьому світі.

Колись через вперту мою допитливість і прагнення вміти все я заходилася вчитися ткати на блаженському саморобному ткацькому верстаті. Найважче вдавалися усіякі візерунки — треба було забарно вплітати одну нитку за іншою, суворо дотримуючись малюнка. І от сидиш, копирсаєш пальцями полотно. Припасовуєш нитку. Простромлюєш її рівномірно між туго натягнутими на верстат міцними шовковими нитками основи. А потім притискаєш особливим гребінцем цю нову яскраву ниточку, маленьку часточку майбутнього візерунка, щільно притискаєш до вже вплетених раніше. Плетеш неквапно, ретельно та терпляче, інакше нитка не ляже в цільне полотно, виткнеться або, навпаки, загубиться. Плетеш і думаєш про все і про всіх навколо. І потім ось ця веретка навіть стає гарячою від моїх рук і цих думок. І знімаєш готове плетиво з верстата, обробляєш край і відразу даруєш його маленькій людині — хлопчику чи дівчинці — це не суттєво. Даруєш з тим, щоб дитинка, прокидаючись вранці, ставала на

цю веретку своїми міцними теплими босими ніжками і щоб не змерзла.

*

Так. А тепер про імена і географічні назви. Їх я навмисне змінила. І якщо ви добре знаєте мене, якщо ви добре знали мою подругу, про яку розповідатиму, якщо ви добре знаєте місця, де ми живемо, а також географію Карпат і Прикарпаття, — не шукайте, будь ласка, збігів. Вони — випадкові.

Але ж, — запитаєте ви і матимете рацію, — якщо все це правда, якщо немає в ній, у цій книжці, жодної вигадки, якщо змальовуєш ти звичайне життя, яке — ось же воно, — відчиняй вікно і дивись, не втомлюючи себе читанням, — навіщо ж ти взагалі її написала, цю книжку? Для чого? Що ти хотіла сказати?

*

Ну от. Для чого? Що? Чому?

Кого не питаєш, на кого не глянеш, на чолі кожної звичайної дорослої, а подеколи й не дуже, людини є відбиток тяжких, непоправних втрат. Не про гроші я зараз, не про майно.

Я про людей. Про тих, хто пішов. Ні, не від вас пішов, не з вашого будинку в інший, а вза-

галі — зі світу. Із днів і ночей. З осені та весни. З часу вашого спільного пішов. Назавжди.

Таких втрат зазнала і я.

Одна моя дивакувата знайома каже, що боїться прощатися і проваджати людей, які відходять в інший світ. Вона у своєму доволі вже тривалому житті ні з ким ніколи не прощалась і нікого не проваждала, хоча було ой як немало тих, кого слід було б їй оплакувати. Ліда — її ім'я. Ліда, або по-іншому... Вона, ця завжди чепурна Ліда, каже якось, ось іду прощатися з людиною і розумію, що це й сама в чергу стаю, поступово посуваюся все ближче й ближче. Не хочу цього всього відчувати. І не буду. Я боюся. Боюся! І не кажіть при мені про це. Мені неприємно. Мені моторошно! Мені лячно! Так верещить — і тупоче ногою Ліда.

А мені не страшно.

*

Брешу.

*

Так. Брешу. Тут інше. Я не боюся долати цей страх — так вірніше. Владка, моя подруга, весело переконувала мене, що про смерть можна і варто говорити й навіть жартувати, сміятися треба, бо

це ж частина нашого життя. Нехай і остання. Але до чого це замовчування і скорботна шанобливість? Ще ніхто не був від цього застрахований. Так жартувала Владка. Ось так.

Резо Габріадзе, як він каже про себе, дідусь середнього віку, в інтерв'ю Радіо «Свобода» сказав:

«Іти назавжди — це серйозна справа. Ви молоді, в вас бурує життя, і мої відповіді будуть вам незрозумілі. Років через п'ятдесят зрозумієте. Якби я вмів роз'яснювати такі складні питання... Прочитайте Ветхий Завіт і чотири Євангелія».

Яка влучна і простосерда порада: «Прочитайте Ветхий Завіт і чотири Євангелія», іншими словами, — живіть і думайте. Адже для того, щоб прочитати і, головне, зрозуміти Ветхий Завіт і чотири Євангелія, потрібні зусилля і надрив розуму й душі усього нашого життя. А вже коли будемо йти, тоді все й утямимо. Я певна.

Так от. Благословенні, шляхетні люди відходили в інший світ. Залишали мене галактики — незамінні, величні, рідні — йшли із земного життя. Не з усіма тими, хто йшов, встигла я попрощатися. Не тому, що страшилася, як ошатна Ліда, а лишень через те, що не встигала я приїхати вчасно, аби провести до останнього осідку дорогої мені людину.

Пішли мої Зіновій і Поліна, дідусь мій та бабуся з Одеси. Їх належало відпустити в той же

день, ну, так належало, так вони самі просили. Пішла Наталя Хаткіна, моя мила дорогоцінна подруга, письменниця і поет з Донецька. Померла мамина вчителька словесності, найкраща товаришка, обожнювана Берточка. Ангел нашої сім'ї — Берта Йосипівна Гінзбург. Благородна, інтелігентна, тоненька і красива, уважно прислухалася вона, злегка нахилившись усім тілом до співрозмовника, з незмінною сигаретиною в кутику вуст — такою вона залишилась у моїй пам'яті назавжди, наша Берточка.

Просто на моїх руках помер Чак. Товариш мій вірний, безмежної душі й шляхетності лицар і захисник. І нехай тут, на Землі, він був собакою. Там зараз він несе свою звичну службу — ангелом. Не простим ангелом — ангелом-вісником, ангелом-провідником. І це доведено. Зовсім недавно вночі він приходив до нас, тихенько дряпнув двері і ввічливо поскиглив. Це був точно він, наш Чак. Він завжди був вихований і тактовний, наш Чак. Його почув тільки мій тато, тоді вже зовсім розгублений і хворий. Татусь насилу підвівся і пішов відчиняти. Мама прокинулася і запитала:

— Борю, ти куди?

І татко відповів:

— Прийшов Чак. Треба впустити.

Батько незабаром пішов услід за Чаком.

Одна знахарка, добросерда лагідна й світла жінка Леся, якось повідала мені, що не варто хвилюватися і вболівати душею про те, що небіжчикам самотньо і боязко там, у тому самому тунелі.

— Ні, — сказала Леся, а вона знала, про що говорить, — ні, кожного, чуєте, кож-но-го, і праведного, і грішного зустрічають там і не дають впасти духом рідні і знайомі. Ніхто не йде на самоті — нікого не слухайте, — заспокоювала Леся.

Я уявляю собі, як мій тато йшов, боязко і невпевнено, та орієнтиром йому служив привітний пухнастий рудий хвіст мого собаки. Чак і тут, на Землі, ніколи й нікого з нас не залишав у біді. Що вже говорити про інший світ. І він привів мого тата до його рідного брата, який на рік раніше пішов у інший світ. Хоч між ними було півтора року різниці, але схожі вони були, як близнюки, — не розрізнити. І друзями були — нерозлий-вода. У дитинстві, зовсім маленькими, їх називали Бузя і Вузя. Бузя — це мій тато, Вузя — це мій Вова, татів брат. Двоє братів, авжеж. Тепер вони разом.

Пішли Сливинські, Тетяна та Юрій, гарні й щирі люди. Люди великих справ, тяжких страждань і приголомшливих вчинків. Ми з ними лишень познайомилися і просто не встигли стати вірними друзями. А мали б стати, бо надто співпадали. Забрало у них часу, у Тані та Юрія.